

Gemeente Amstelveen – gemeentelijke monumentenlijst

redengevende omschrijving, vastgesteld op 18 december 2007

adres	: Bovenkerkerweg 86	G-3 Bovenkerkerpolder
naam object	: boerderij Arbeid Adelt met zomerhuis en kaasmakerij	postcode : 1188 XH
kadastraal	: sectie M nr 5795	monumentnr. : (7916)
bouwjaar	: 1901 (eerste steen gelegd)	

Beknopte beschrijving

Deze boerenhoeve bestaat uit een rechthoekige boerderij (woonhuis met stal) van één bouwlaag met een kapverdieping en een zomerhuis met eveneens een bouwlaag met een kapverdieping. Het woongedeelte van de boerderij is gedeeltelijk onderkelderd, hetgeen zichtbaar is door de kelderramen in de voorgevel. De entree van de boerderij bevindt zich in de verbinding tussen boerderij en zomerhuis.

De datum van de bouw is vastgelegd door de ‘eerste steen legging’:

“op den 29 oktober / 1901 heeft / W.G. van Steenvoorden / den / eersten steen gelegd”

- exterieur

De boerderij, stal en zomerhuis omvatten één bouwlaag en zijn opgetrokken in baksteen. De kappen zijn gedekt met donkergrijs gesmoorde kruispannen. De boerderij is gedeeltelijk onderkelderd. De voorgevels zijn gedecoreerd met banden van gele en rode steen; ook de strekken zijn op deze wijze uitgevoerd.

De gevelopeningen van de voorgevels op de begane grond zijn aan de bovenzijde voorzien van een getoogde strek waarvan de velden eveneens zijn afgewerkt met gele en rode steen. De ramen van de voorgevel in de kapverdieping hebben een toogvormige bovendorpel; zowel boven als beneden zijn de ramen nog de oorspronkelijke zesruits schuifvensters. Boven het middelste raam van de voorgevel van de boerderij is in het stucwerk de spreuk ‘Arbeid Adelt’ opgenomen.

Bij de stal (het achterste deel van de boerderij) zijn in de noordgevel de raamkozijnen vervangen door betonnen raamkozijnen. De zuidgevel van de stal bevat nog de oorspronkelijke vierkante houten raamkozijnen.

In de kap van de boerderij is aan de zuidkant een dakkapel geplaatst. Boven de staldeuren in de achtergevel van de boerderij bevinden zich twee ijzeren rozetten.

- interieur

Boerderij:

De entree van de boerenhoeve bevindt zich in de verbinding tussen boerderij en zomerhuis. Via de originele deur in de hal betreedt men het 'voorportaalje' van de opkamer. Een trapje geeft toegang tot de opkamer.

De indeling van het woonhuis (het voorste deel van de boerderij) is in de loop van jaren gewijzigd. Het oorspronkelijke balkenplafond gaat schuil later aangebrachte verlaagde plafonds. Nader onderzoek zal uitwijzen of deze nog aanwezig zijn.

Zichtbaar is de gemetselde trap naar de kelder onder het voorhuis.. Deze trap geeft toegang tot een oorspronkelijke kelderruimte voorzien van een balkenplafond en een grijze plavuizenvloer. De luiken, die voor de kelderraampjes kunnen worden geplaatst, bevinden zich aan de binnenkant van de kelder. De binnenwanden zijn wit gepleisterd.

Het oorspronkelijke spoelhuis is volledig gewijzigd tot gang, keuken en douchecel. Naast de keuken ligt de huiskamer, die, hoewel gemoderniseerd, qua structuur nog intact.

De slaapkamers op de zolderverdieping van het woonhuis zijn later ingebouwd. De spantconstructies zijn origineel.

De stal, die achter het woonhuis is gelegen en daarvan gescheiden is door een dwarsmuur, is voorzien van de oorspronkelijke balken en spantconstructies.

Tussenlid:

De verbinding tussen boerderij en zomerhuis is van latere (onbekende) datum.

Zomerhuis:

Het zomerhuis is in authentieke staat. Hierin was de kaasmakerij ondergebracht; de vloer, uitgevoerd in rode steen waarin zich een flauwe goot bevindt, kozijnen, ramen en plafond zijn in originele staat. Ook aan de schuur (het oude kaashuis) achter het zomerhuis is niets gewijzigd.

Criteria

Bij de aanwijzing van objecten als gemeentelijk monument worden de navolgende criteria in aanmerking genomen:

situeringswaarde: A, C

architectonische betekenis: B, D

historische betekenis/cultuurhistorische waarde: B, C

- Uitwerking:

Situeringswaarde*

A van belang als onderdeel van een historisch stedenbouwkundig geheel en onderdeel van een historische aanleg

C van belang als additionele waarde

Architectonische betekenis**

B de typologische betekenis als goed voorbeeld van een bouwtype, gerelateerd aan de oorspronkelijke functie, vanwege materiaalgebruik en constructiewijze

D unicum in de gemeente vanwege de verschijningsvorm verbonden met bijzondere ouderdom

Historische betekenis/cultuurhistorische waarde***

- B van belang als uitdrukking van een geografische/landschappelijke ontwikkeling van de gemeente
- C van belang in verband met de zeldzaamheidswaarde qua gaafheid (exterieur), ouderdom en herkenbaarheid
- * de situeringswaarde, gelegen in de Bovenkerkerpolder en de historische aanleg (verkaveling)
- ** de situering, bouwwijze en detaillering van de verschillende onderdelen van de hoeve uit de eeuwwisseling (19^e/20^e eeuw), materiaalgebruik, samenstel van bouwelementen en de schaal
- *** de externe architectonische opzet van het pand en de bouwperiode;

Specifiek beschermingswaardige onderdelen:

Rekening houdend met de zeer slechte staat waarin het pand zich bevindt door de langdurige leegstand, worden de volgende kenmerken en onderdelen als beschermingswaardig worden aangemerkt:

- pand: De hoofdvorm van de beide massa's (boerderij en zomerhuis)
Het materiaalgebruik van kappen, gevels, kozijnen, goten, boeilijsten en windveren.*
De detaillering in de gevels.
- gevels: Het metselwerk en de raamvormen in de beide voorgevels bepalen in hoge mate de verschijningsvorm van het gebouw*
In de achtergevel van de boerderij bevinden zich enkele gietijzeren rozetten.*
De noordgevel van de boerderij is van belang in verband met de situatie, de betonnen raamkozijnen zijn echter niet beschermingswaardig
- interieur: Van de boerderij de hoofdstructuur met scheiding tussen wonen en werken.
Van het woongedeelte het voorhuis met kelder en opkamers.
Bij de demontage van de plafonds en later aangebrachte wanden zal blijken of nog originele, te behouden elementen aanwezig zijn.
Van het zomerhuis de hoofdstructuur met scheiding tussen de oorspronkelijke functie wonen en werken en de oorspronkelijke vloer van de kaasmakerij dan wel hergebruik van de stenen van de oorspronkelijke vloer van de kaasmakerij binnen of buiten de boerderij.

*Dit laat onverlet de mogelijkheid tot het doen van ingrepen in de kappen, de beide achtergevels, de zuidgevel van de boerderij en de noord- en zuidgevel van het zomerhuis, mits dezew van hoge kwaliteit zijn en de hoofdvorm niet aantasten en dienen om de gebruikswaarde te vergroten.

De zeer slechte staat waarin de voorgevel van het zomerhuis zich bevindt zal het noodzakelijk maken deze te demonteren en opnieuw op te trekken met de oorspronkelijke gevelstenen en detaillering. Voorstelbaar is het gehele zomerhuis te herbouwen, waarbij de hoofdvorm gehandhaafd dient te worden en de kap wordt voorzien van de oorspronkelijke pannen.

Situatie:

